

Содржина

Предговор	xii
Вовед	1
Поглавје I: Краток преглед на историјата на Европската унија	3
Преглед	3
Цели на учење	3
Европската заедница за јаглен и челик (ЕЗЈЧ)	4
Евроатом	4
Европската економска заедница (ЕЕЗ)	4
Европските заедници	5
Единствениот европски акт	5
Договорот од Мастрихт	5
Договорот од Амстердам	5
Договорот од Ница	6
Европскиот уставен договор (Устав на Европа) од 2004 година	6
Лисабонскиот договор	7
Прашања и препораки	8
Поглавје II: Извори и делокруг на Европското право	10
Преглед	10
Цели на учење	10
Примарно право и основни вредности на Европската унија	11
Непишано право на Унијата	12
Меѓународни договори склучени од страна на ЕЗ и ЕУ	12
Секундарно право на Европската унија	13
Правото на ЕУ надвор од делокругот на ДФЕУ (претходниот ДЕЗ)	13
Столбот Заедничка надворешна и безбедносна политика	14
Област на слобода, безбедност и правда (претходна полициска и правосудна соработка за кривични прашања)	14
Надлежности на Европската унија и на државите-членки	14
Начело за првенство на правото на Европската унија	16
Начела на супсидијарност и пропорционалност	17
Начелото на супсидијарност	18
Начелото на пропорционалност	19
Начело на транспарентност и заштита на податоците	19
Прашања и препораки	19

Поглавје III: Институциите на Европската унија и нивната улога	20
Преглед	20
Цели на учење	21
Главни институционални новини воведени со Лисабонскиот договор	22
Европскиот парламент (ЕП)	23
Воведни и општи забелешки	23
Седиште и работни подрачја	24
Поделба на местата поради соодветно застапување на народите	24
Улогата на Европскиот парламент	24
Парламентарни комисии	25
Комитет за помирување (медијација)	26
Соработка со националните парламенти	27
Европскиот совет	27
Воведни и општи забелешки	27
Улогата на Европскиот совет	28
Донесување одлуки	29
Клучни одлуки	29
Советот на министри (Совет)	30
Улогата на Советот	31
Донесување одлуки од страна на Советот	31
Корепер	33
Претседателството	33
Европската комисија (Комисија)	34
Воведни и општи забелешки	34
Состав и избор на Европската комисија	34
Улогата на Европската комисија	35
Европскиот суд на правдата (ЕСП)	38
Општ суд (поранешен Првостепен суд)	40
Трибуналот за јавни служби	41
Европската централна банка (ЕЦБ)	42
Судот на ревизорите	43
Улогата на Судот на ревизорите	43
Истражни овластувања	43
Советодавна функција	44
Советодавни тела	44
Економско-социјален комитет (ЕСК)	44
Комитет на регионите (КОР)	45
Европскиот правобранител (Омбудсман)	46
Улогата на Европскиот правобранител	46
Истражни овластувања	47
Активности (задачи) на Европскиот правобранител	47
ОЛАФ	48
Европската инвестициска банка (ЕИБ)	48

Улога на Европската инвестициска банка	49
Капиталот на Европската инвестициска банка	49
ЕИБ-групата	50
Агенции на ЕУ	50
Агенции на Унијата	50
Агенции на полето на заедничката надворешна и безбедносна политика	51
Агенции на полето на полициската и судската соработка за кривични прашања	51
Извршни агенции	51
Буџет на ЕУ	52
Прашања и препораки	52
Поглавје IV: Политички области на Европската унија	54
Преглед	54
Цели на учење	55
Единствениот пазар и областите поврзани со него (поранешен прв столб)	56
Единствениот пазар на Европската унија и неговите четири слободи	57
Слободно движење на стоки	58
Слободно движење на работници	60
Слобода на основање претпријатија и слобода на давање услуги	62
Слободно движење на капитал	64
Област на слобода, безбедност и правда (поранешниот трет столб – Правосудна соработка во кривични предмети)	65
Унапредување на правдата и внатрешните работи	65
Делоокруг	65
Заедничката надворешна и безбедносна политика (ЗНБП) (поранешниот втор столб)	66
Општи забелешки	66
Заедничката безбедносна и одбранбена политика (ЗБОП)	68
Европската безбедносна стратегија	69
Учесници	69
Прашања и препораки	69
Поглавје V: Економска и монетарна унија	71
Преглед	71
Цели на учење	71
Економска и монетарна унија	72
Поглавје VI: Инструменти на дејствување и постапки за одлучување	74
Преглед	74
Цели на учење	74

Политики на Унијата (поранешните прв и трет столб)	75
Инструменти на дејствување	75
Постапки за одлучување	76
Поранешниот втор столб (ЗНБП)	79
Инструменти	79
Постапки за одлучување	80
Поранешниот трет столб – Област на слобода, безбедност и правда	82
Инструменти	82
Постапка на поблиска соработка	82
Прашања и препораки	82
Поглавје VII: Европското граѓанство	84
Преглед	84
Цели на учење	84
Слобода на движење на лица	86
Воведни и општи забелешки	86
Шенгенската област	87
Зона на Европската унија (Еврозона)	88
Прашања и препораки	88
Поглавје VIII: Судска заштита според правото на ЕУ	89
Преглед	89
Цели на учење	89
Тужба за повреда на правото на Унијата од страна на државите-членки	91
Тужител и тужен	91
Цел на тужбата	91
Прелиминарни постапки	91
Пресудата и нејзиното извршување	91
Тужба за поништување	92
Тужителот мора да биде овластен за иницирање тужба	92
Цел на тужбата	93
Тужбата се иницира против институции што се во надлежност на ЕСП	93
Основи за поништување	93
Временски рок	93
Тужба за непостапување	93
Прелиминарна постапка	94
Тужител	94
Тужен	94
Пресуда	94
Прелиминарна одлука на ЕСП	94
Иницијатива на суд или трибунал	95
Дискрециско право и обврска на судот или трибуналот да се обрати до ЕСП	95

Делокруг	95
Судски решенија	96
Тужба за надомест на штета	96
Постапка против Унијата	96
Постапка против држава-членка	96
Прашања и препораки	97
Поглавје IX: Влијанието на правото на Европската унија врз националното право на државите-членки и државите што не се членки на Унијата	98
Преглед	98
Приближување, односно хармонизација, на законите на државите-членки	98
Приближување, односно хармонизација, на законите на државите-кандидатки за членство	99
Приближување, односно хармонизација, на трети држави	100
Поглавје X: Основни и човекови права	101
Преглед	101
Цели на учење	101
Повелба за основните права (Повелбата)	102
Европска агенција за основните права	105
Додаток: Совет на Европа	105
Европска конвенција за заштита на човековите права и основните слободи (Конвенција)	108
Европскиот суд за човекови права (Судот)	108
Организација на Судот	109
Постапка	109
Прашања и препораки	110
Поглавје XI: Процесот на проширување на Европската унија	111
Преглед	111
Цели на учење	111
Историја на проширувањето	112
Постапка за пристапување кон ЕУ	112
Претпристапна стратегија	114
Процесот за стабилизација и асоцијација на земјите од Западен Балкан	115
Подготовка на Европската унија	115
Постапка на истапување од Европската унија	116
Односи со соседните земји	116
Прашања и препораки	117
Белешка за авторот	119